

SZERKESZTŐSÉG

hova
a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendőik

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

A szentlélek hatása.

Az apostolok megtelének mindnyájan szentlélekkel és kezdének szólani más nyelveken, mint a szentlélek adá vala nekik szólani. Jézus tanítványaira nézve a szentlélek hatása az evangelium hirdetésében nyilvánult. A remegő, ingataglelkű tanítványok, a szentlélek hatása alatt, egyszerre bátor férfiakká, elszánt apostolokká lesznek. Minden félelem és habozás nélkül vallást tesznek a Krisztusról, akit az Isten feltámasztott, megoldván a halál fájdalmait, a minthogy nem is vala lehetséges, hogy attól ő fogva tartassék.

Ah, ha ma is vallást tudnánk tenni a Krisztusról azzal hittel és bátorsággal, a mint az apostolok tévének: mennyi áldás, milyen más élet fakadna a keresztyénség nyomában. Milyen más lenne a családi és társadalmi élet képe. Mennyire megáldaná, még a legparányibb imunkánkat is, a megelégedés a békesség. Mennyire közel hozná az embereket egymáshoz örömben, bánatban a Krisztusban való hitnek egysége és erőssége. De, tehet-e vallást a Krisztusról az, a ki emberi tudománynak, világi hiuságnak, vagy éppen a bűn szeretetének hódolva, elfordul az ő evangeliumától, s a testnek pillanatnyi boldogságáért feláldozza a léleknek örökkévaló boldogságát? A Krisztusról csak az tehet vallást, ki ismeri Őt, s ez ismeretség és a vele való élés folytán az ő lelkében is megélevenedett a Krisztus lelke: a szentlélek. Ez a lélek ad erőt és bátorságot, hogy aztán szólhasunk mellette, tehessünk érte.

Sok ember azt hiszi, hogy ő, mert keresztyén, a Krisztusnak legbuzgóbb hitvallója is. Pedig nem úgy van. Az egyéni hitet az élet próbálja meg. Mint a katonát a gyakorlat: minket is az

élet tesz a Krisztus igazi, tántorithatatlan követőivé. Mennyi keresztyén ember van: mégis milyen sok a bűn. Igen, mert a kísértés pillanataiban a legtöbb ember elfeledkezik a Krisztusról. Nincs ereje vele együtt így szólani: Távozz tőlem sá-tán! Társaságban vagyunk. Szó van sok mindenről. Végre a vallásra térünk. Elöl áll egy pópista és beszél az Antal (a kit ő »szent«-nek nevez) csudáiról. A reformátusok hallgatják. Szive mélyén mindenki (még talán a ki mondja is) arról van meggyőződve, hogy abból egy szó sem igaz: de hallgat; nem mer szólani a Krisztusról nem mer bizonyosságot tenni. Hiányzik a lélek ereje. Ez a hallgatás pedig a Krisztus megtagadása. A mi nagyjaink: miniszterek, főispánok, alispánok minden lelki furdalás nélkül odaállnak az urnapi körmenetbe. Pedig mindenki jól tudja, hogy az Istent nem így kell imádni és ez a parádé nem egyéb, mint az egyedül idvezítő egyház győzedelmi menete a protestántizmussal szemben. De hát hol van a nagyok hite, bátorsága, hogy vallást tegyenek a Krisztusról?

Minek? gondolják talán. Ott vannak a papok. Elég ha ők hirdetik unos-untalan, hogy a reformátusoknál van az igazság; egyedül csak a református vallás az igazi vallás. Miért áldozzák fel még ők is befolyásukat tekintélyüket, nyugal-mukat? Az ilyen vallástétellel nem erősödik meg a református egyház, s nem nyer diadalmat a Krisztus evangeliuma. Oh milyen más képpen volt az első pünkösdi napján. Avagy volt-e kivá-lasztott pap? Nem volt. Hanem mindnyájan szent nép és királyi papság voltak, a kiket az Istennek lelke arra ösztönzött, hogy bizonyosságot tegyenek a Krisztus evangeliuma mellett. Milyen másképpen volt az üldözések alatt, s a reformáció kor-szakában. Az Istennek lelke lakozott minden szív-

ben, s ennek ereje hatott, munkált, építette a Krisztus-nyaszentegyházát.

Ezt az anyaszentegyházat az Istennek szentlelke tarthatja meg ma is. Vettetek-e szent lelket — azt kérдем. Nagyon sajnálnám azt az embert, a ki nem részesült volna, legalább parányi részben, a szentlélek áldásaiban. No, ha vettetek szentlelket: álljatok elő mind, és tegyetek vallást a Krisztusról. Építse minden ember szóval, tettel abban a körben, a hol él a Krisztus anyaszentegyházát, hogy azon a pokol kapui ne vehessenek diadalmat.

Beke Károly.

A honvéd alkonya.

Budavár bevételének évfordulóján, 1904. május 21-én
szavalta: *Illyés Bálint*.

Szép volt a hajnal felpirosló fénye!
A szent szabadság tündér hajnala! . . .
Népek szívének kigyuladt reménye,
Bus földünkre, mint angyal száll vala . . .
S örömet hirdet a kunyhók népének;
Mint Betlehemben a szent éjszakán . . .
S fölzeng reá buzgón a hála-ének,
A róna-sikon s bérczek trónusán! . . .

E hajnal fényben született a Honvéd,
Megvédni a szabadságot s hazát . . .
Sok bérenczhad előtte porba omlék,
Ugy szórta karja a véres halált! . . .
Dicsőségét a csillagokba irta,
Hogy tündököljön örök időn át;
S a hir: e zengve szárnyaló paesírta,
Hős tetteivel két világra szállt! . . .

Nagy volt a kor! s mi tette még nagyobbá?
A Honvéd, a csaták félistene! . . .
Lángzó szívet mikéntha égre dobna,
A lelkesülés fölcsapott vele! . . .
Bérczen, sikon s a várak büszke ormán,
Véres fővel aratta a babért . . .
S a harcmezőn babérit szerteszórván,
»Édes hazám! — mond — ez is a tiéd!«

Ez volt szívének minden dobbanás:
»Honáért élni s érte halni meg!«
Óh nemzedék! tekints ez óriásra,
S dobogjon fel nagy tettein szíved! . . .
És ne feledd, hogy égő büszkesége,
Volt honának e csonka — béna — had . . .
S hogy nevök dalba s imába szöve be:
Kik itt nyugosznak e sirhant alatt!

Bajtársaim! tán mi is nemsokára
Követjük őket — pihenni velek —
A haza földnek megszentelt porába —
S reánk is majd virágot hintenek! . . .
De szebb virág az, mi keblünk áthatja,
Hogy győz az eszme siron s sir felett;
S a nemzedék majdan dusan aratja,
Amit az első Honvéd elvetett! . . .

Termő kalászbba hajt itt a szabadság,
S a népjog e vértől ázott poron . . .
S kik érte drága véreket áldozták:
Tul élnek az enyészeten s koron! . . .
Emeljen hát a multnak büszkesége,
Ki gornyedsz a nyomor-kereszt alatt . . .
S bár elborult szép hajnalodnak fénye;
Arany sugárt hint rád az alkonyat

TÁRCZA.

A sárgult imakönyv.

Kicsiny lakásban, szerény igényekkel, megadással viselte bús özvegységét Aszódi Andrásné. Egyetlen gyermeke, a fésző rózsabimbóhoz hasonló Márta, ki 16 tavasznak bájos üdeségét hordozta arcán, az özvegy elvesztett boldogságának kárpótlása volt.

Aszódi Andrásné kisnemes családból származott. Atyjától örökölt kis birtokának felét eladta akkor, mikor boldogult férje halála után a hitelezői megrohanták.

Mig Aszódi András élt, az adósság évről-évre szaporodott, de Aszódi mindig ki tudta mődolni, hogy a pert, az árverést, mely annyiszor fenyegette elpusztulással a kis vagyont, megtudta előzni. Hanem amint Aszódi lehunyta szemeit, még alig száradtak fel a kesergők könyei, már jött az ekzekuczió, felírtak minden ingó és ingatlan vagyont s Aszódinének kereken megmondták, hogy ha nem fizet, hamarosan dobra kerül a nemesi kuria.

Az Aszódiék hitelezői között volt egy kegyetlen lelkű ember, Zsugordi, ki már sok szegényt juttatott koldusbotra. Ennek a vad embernek a

rosz lelkiismeret kiült az ábrázatára: aszott arczászáz ráncz szántotta keresztül-át, szemei be voltak esve, szemöldökei a közöttük levő mély barázdákkal ijesztő módra hatottak mindenkire. Ennek az embernek esteli és reggeli imádsága a pénznek bálványozása volt. Mig más ember az igazak álmát aludta, ő azt számítgatta, tervezgette, mikor adja kezébe a koldusbotot egy-egy uj áldozatnak.

Ennél a kegyetlen kísértetnél is nagyon be voltak adósodva Aszódiék. Aszódiné rá volt készülve, hogy most már a zsarnok ember pár nap alatt kidobja őket kis vagyonukból. Mekkora volt azonban Aszódiné meglepetése, mikor az utálatos uzsorás, kit rendesen rongyos ruhában, piszkosan látott mindenki, tisztességes ruhába öltözve kopogtatott be hozzá.

Aszódiné lelkén kinos sejtelem vonult át. Ez az ember, ki mindenkit megvet, ki minden adósát olybá tekinti, mint hitvány ebet, ez az ember tisztességes ruhában jó hozzá! Amint belépett Zsugordi a házba, mosolyra huzta száját. Milyen ijesztő alak volt a rettenetes arc, melyet mindenki csak haragtól duzzogni látott, most mosolyra kényszerítve. Arczizmai annyira el voltak szokva a mosolygástól, hogy most majdnem csikorogva huzták hátra a száj két végét, de minél inkább erőlteté a vidám mosolyt, annál vadabb

Az erdélyi egyházkerület életéből.

Erdélyi ev. ref. egyházkerületünk május hó 27. és 28-án tartotta meg ez évi rendes közgyűlését. Mint rendesen, ugy erre a közgyűlésre is, az igazgató-tanács részletes jelentést terjesztett be. A »Vasárnap« olvasóit bizonyára érdekelni fogja ez a jelentés, mert ebből megpillanthatják egyházkerületünk beléletét, a mely Br. Bánffy Dezső főgondnok és Dr. Bartók György püspök vezetése alatt, a legnagyobb pontossággal és körültekintéssel vezetetik. Ime, a jelentés rövid kivonatban.

A) Az egyetemes konvent rendkívüli ülést tartott 1903. december 8—11. napjain, Budapesten, mely ülés összehívását a zsinati törvényjavaslatnak az egyházkerületnek véleménye értelmében való átdolgozása tette szükségessé.

1. Egyetemes konventünk emez ülése, tulajdonképeni főtárgya mellett, foglalkozott a felekezeti egyenjogúságát és viszonyosságát biztosító 1848. évi XX. t.-cz. végrehajtásának kérdésével is, a mennyiben a hazai két protestáns egyházat közösen érdeklő ügyekben az ág. hitvallásu evang. egyház kiküldöttjeivel együttesen tanácskozó bizottság által elkészített emlékiratot tüzetes tárgyalás alá vette és azt egyhangulag elfogadván, felhatalmazta a bizottságot arra, hogy a memorandumot a kormány elé terjeszthesse, ami időközben tényleg meg is történt.

Az 1848. évi XX. t. cben foglalt elvek megvalósítása, illetőleg végrehajtása tárgyában kelt eme vélemény, illetőleg kérelem, nagy részletes-

lett a kifejezése. — Márta megrémülve a szörnyű ábrázattól, anyjához simult.

Aszódiné helylyel kínálta s leültette Zsugordit.

— Aszódiné asszonyom, kezdő a hitelező folyvást mosolyogva, én tudom, kegyed nagy nyomorba jutna, ha én most végrehajtanám tartozásait, hanem be akarom bizonyítani, hogy nem vagyok olyan rossz ember, a milyennek híresztelnek; ime én nem követelem a magamét. A birtoka fele részéből kifizetheti Aszódiné asszonyom a sürgősebb tartozásait, a másik feléből elédegel leányával szegényesen, takarékosan. Tehetném ugyan, hogy azonnal a koldustarisznyát akasszam a nyakukba, mert első helyen az én részemre van lekötvé vagyunkájuk, de tudja meg a világ, hogy Zsugordi tud jó, nemes lelkű is lenni, ha kell. Nekem tehát most ne fizessen; ha később valamit törleszteni tud, jó, ha nem tud, ugy is jó.

Minő hatást tett a Zsugordi beszéde a szegény özvegyre, azt könnyű elképzelni. Mintha egy pallost tartottak volna fölötte s mintha már bele is vágtak volna nyakába, ezen szavak kíséretében: »Érzed, hogyan fáj? Ez a pallos az én kezemben van, ha most csak parányit megnyomom, veszve vagy!«

Aszódinének elszorult a szive. — «Köszönöm» — mondá — azzal elakadt hangja s lehanyatlott karosszékében.

séggel és konkrét adatokra támaszkodva mutatja ki a protestáns egyházak számtalan sérelmét, a törvénybe biztosított egyenlőség és viszonyosság tényleges hiányát és azután az idézett törvény 3. §-ának elvi végrehajtását is követelve, a protestáns egyházak nagyfontosságú kultur-hivatásának megfelelő teljesítése céljából, általánosságban folyósítandó államsegélyt kér.

Maga a vélemény, részben a kiadott külön füzetekből, részben az egyházi lapok közléseiből bizonyára ismeretes a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi Közgyűlés tisztelt tagjai előtt, minél fogva annak bővebb ismertetésére ki nem terjeszkedünk, de emlékeztetésül e helyen is közöljük, hogy a magyarországi ev. ref. egyház szükségletének fedezésére, indokolt számítások alapján, 3,966.729 kor. új segény utalványozásának szükségse van kimutatva, melyből fordítandó volna:

1. az elviselhetetlen egyházi adóterhek csökkentésére	1,400.000 K.
2. az egyházi közigazgatási költségekre	483.739 K.
3. a lelkészek korpótlékára, ötödévenként á 200 kor.	1,133.000 K.
4. a lelkészi nyugdíjintézetre	400.000 »
5. a nem állami intézetekben tanuló ref. növendékek hitoktatásának biztosítására	150.000 K.
6. a tanítóképzés és növelés céljaira	400.000 K.

Be van jelentve ezenkívül, előbb-utóbb támasztandó jogos igényként a lelkész- és tanárképzés szükséglete is, melyre nézve azonban még

Aszódiné különben is gyöngé, beteges asszony volt. Valami köhögés sanyargatta, mely há rájött, majdnem megfojtotta. Most a sok szenvedés után annál inkább hatott rá a Zsugordi érhetetlen nagylelkűsége s ez jobban aggasztá őt, mintha talán ma ki kellett volna költözködni lakóházából.

A beteges szülőnek titkos sejtelméi néha bepillantanak a távol jövőbe s Aszódiné ettől kezdve sokszorosan aggódott leánya jövője miatt.

Az anyának azonban helyén volt az esze. Tudta azt, hogy az özvegyeknek és árváknak sorsa nyomorult, mert ha kidől mellőlük a férfi, az erős támasz, a leghitványabb is érezteti velük gyengeségüket, elhagyatottságukat. Aszódiné tudta azt is, hogy amint ő elköltözik ez árnyékvilágból, Mártája teljesen önerejére lesz hagyatva. Ezt az erőt akarta hát ellátni mindennel, a mi őt arra képesítse, hogy ne legyen kénytelen a mások kegyére rászorulni. — Aszódiné azt is tudta, hogy az ő napjai meg vannak számlálva; tudta, hogy nincs vesztegetni való ideje, azért hozzáfogott a munkához. Leányát megtaníttatta varrni. A szomszéd város egy híres varrodájába adta be Mártát, ki üde szépségével, csinos természetével, bájos megjelenésével általánosan feltűnt s a varróleányokban nem kis irigységet, féltékenységet keltett. Rövid idő alatt Márta lett a varroda legügyesebb mun-

részletes számítások nem tétettek és így az igényelt összeg kitüntető nem volt.

2. Az egyházi törvénytervezetre vonatkozó egyházkerületi vélemények, tudvalevőleg, már a múlt év június havában tartott rendes konventi ülésre be voltak terjesztve és a 22. jkvi szám alatt kelt határozattal szervezett *tizes bizottságnak* adattak volt ki, hogy azok figyelembevételével a törvénytervezet átdolgoztassék.

E bizottság egyeztető munkája alapján vette tárgyalás alá a rendkívüli konvent a törvényjavaslatot és öt ülésen keresztül folytatott beható tanácskozás után megállapította a végleges tervezetet, mely azóta a szövegező bizottság retortáján is átmenve: immár a zsinati tárgyalásra teljesen készen áll.

Figyelembe vette az egyeztető bizottság az egyes kerületek és ez alapon az egyet. konvent által is követelt amaz ügyek megoldási módjának keresését is, melyeket a törvénytervezetbe még beilleszteni nem lehetett.

Ilyenek:

a) az egységes *liturgia* megállapítása iránti kíváncsalom, melyre vonatkozólag az egykerületektől véleményes javaslat kérést.

b) a *diakonia* kérdése, melynek megoldhatása céljából, Degenfeld József gróf főgondnok aa elnöke alatt, ötagu bizottságot küldött ki a konvent, tervezet kidolgozására.

3. Az országos lelkeszi nyugdíjintézet szervezésének előkészítése is foglalkoztatta a rendkívüli konventet, a mennyiben tudomásul vette, hogy az intézet létesítésére vonatkozó szakértői számi-

tások az illetékes bizottság által elkészítettek. Hogy azonban az alapszámítások még megbízhatóbbakká váljanak, elrendelte az egyetemes konvent azoknak még egy biztosítási szakférfiu által leendő felülvizsgáztatását is, kimondván határozatilag, hogy mindkét szakvélemény leküldendő lesz ezután az egyházkerületekhez, véleményadás végett.

4. Végül még a zsinattartás engedélyezésének kieszközlése és a zsinati ülések megkezdési határideje tekintetében határorott a rendkívüli konvent és e szerint reformált egyházunk *országos zsinata 1904. november 10-ére, Budapestre lesz összehiva.*

B) 1. Igazgatótanácsi irodánk *ügyforgalma* a múlt 1903. év utolsó három és a folyó év első négy hónapjában, tehát összesen 7 hó alatt a következő volt: Iktatóra érkezett 3664 drb kiadvány és pedig postai uton továbbított 2888, kézbesítőkönyv mellett 768.

Igazgatótanácsi ülést 9-et tartottunk és ezen 494 drb közigazgatási, valamint 14 drb közig. birói ügy nyert elintézés.

2. Az egyházkerületünk kebelében fennálló *belmissioi* körök helyzetében lényegesebb változás, múlt év jelentésünk betérjesztése óta, elő nem állott. Szervezés alatt van a *mezőörményesi* missioi kör.

A rendkívül exponált helyzetü, de kitünő vezetés mellett szép fejlődésben levő *brassói* missioi állomás erősítésére, ottani hiveink vallás-erkölcsi gondozásának fokozására, jótékony hatással lesz ama régi tervbe vett, de meglósításra csak most jutott intézkedésünk, mely szerint a nagy

kása, kinek finom izlése annyira ismertté lett, hogy a legkényesebb munkákat mind ő végezte.

Amint a varrást kitanulta, haza ment anyjához, de a varrodától itt is kapott megbízást ugyannyira, hogy a szegény ház nemcsak szükségét nem látott, sőt már egy izben annyi pénzeckéjük is összegyűlt, hogy az özvegy egy öszszeget el is vitt az adósság törlesztésére Zsugor-dinak, ki azt visszautasítván, azt mondá, hogy a pénzt csak használják fel egyébre, az övé nem sürgős.

* * *

Az özvegy és árva szívének sebei már hegedőfélben valának, mikor a sors viharja ismét sötét fellegetek terelt a szegény ház fölé. — Aszó-diné egy alkalommal erősen meghült, tüdőgyulladást kapott, melyből ugyan meggyógyult, de köhögése súlyosbodott. Agyban kellett maradnia. A leányka aggodalommal ápolta anyját. A környék legjobb orvosait elhivatta; összetett éjet és napot. Hasztalan volt azonban a szerető leánynak önfeláldozó gondozása, az anyának félévi kínos szenvedése után, mikor már a legutolsó fil-lér is elment a gyógyittatásra, a halál beköltözött a szomorú hajlékba s csak az alkalmat leste, mikor rombolhatja össze a háznak utolsó támaszát, mikor vérezheti meg ismét a frissen gyógyult szívet.

A kegyetlen kaszás még csak annyi időt, annyi eszméletet engedett a betegnek, hogy elbucszhassék szeretett gyermekétől.

Istenem, milyen bucsuzás volt ez! Mennyi mondani valójuk lett volna egymásnak, de a meghatottság, a gyötrő fájdalom, hogy örökre el kell válniok, nem engedé szóra nyilni ajkaikat, csak sűrű könyzápor oldá fel emésztő keservüket. — Az anya keblére szoritá gyermekét az elszállni kezdő lélek utolsó fellobbanásával; a leány érzé már anyján a halál hidegségét, de odasimult hozzá, mintha öntestével akarná fölmelegíteni. — Mind hasztalan! A halál intett, hogy végezzék a bucsuzódást! — Az anyának utolsó vonaglása szót hozott ajkára: »Leányom, az imakönyvem lesz az örökséged« . . . azzal megkezdődött a haláltusa s pár percz múlva csak a Márta keserves zokogása hallatszott; az anya, kit annyi gyötrődés epeszté leánya miatt, arczán most is a legnagyobb kétségbeesést fejezve ki, megszűnt élni.

A fészek tehát védő nélkül maradt. — Már-tának elvesztett boldogsága után még két kincse volt: ügyesége és feltünő szépsége.

(Folyt. köv.)

Zoványi Lajos.

buzgóságu körlelkész mellé segédlelkészi állást szerveztünk és azt főtiszteletű Püspök aa be is töltötte.

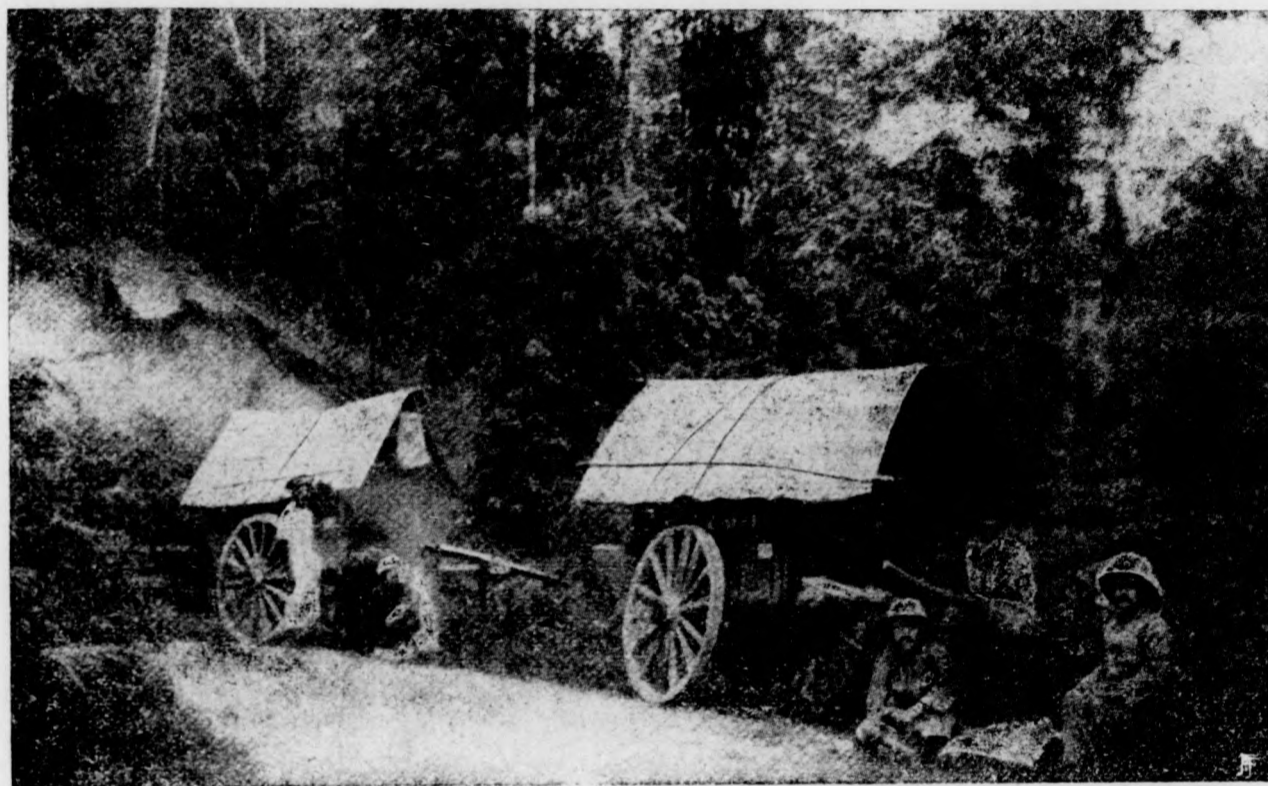
A romániai missió helyzetének erősítése végett szintén czélszerű intézkedések bevezetése van folyamatban, melyeknek szükségessége felől és módzatai iránt a főtiszteletű Püspök által felkért és helyszini közigazgatási vizsgálatot tartott bizottság tájékoztatta igazgatótanácsunkat. E bizottság tagjai: nagyságos Sándor József, orsz. képviselő, romániai főgondnok és nagytiszteletű Nagy Károly, theol. aai voltak, kik nagy körültekintéssel és ügybuzgalommal végezték a vizsgálatot.

Az erdélyi egyházkerületünk gondjaira bizott külföldi missióhoz tartozott a Bukovinában fekvő *andrásfalvi* ev. ref. magyar egyházközség is, melynek belügyeibe mélyebb beavatkozási joggal

„Szedd meg a te kenyeredet az éhezőknek“.

Szép májusi délután volt. Éppen író-asztalom mellett ültem, gondolkozva a másnapi beszédem felől.

Kis szobám ablakait kinyitottam, a melyen keresztül langyos tavaszi szellő s a szépen kivirágzott fáknak kellemetes illatárja áradt be. Halottam a madarak dalolását s a rovarok zsongását, láttam a nagy sürgést-forgást a természet örökszépességü templomában, hol minden teremtménye a jó Istennek szüntelen munkálkodik. Egyszer csak kopogtatást hallok. Szabad, felelem. Amint az ajtó kinyílt, nagy meglepetésemre egy urias kinézésű ember toppan be s bemutatja ma-

BIBLIAÁRUSITÓK.

ugyan nem birtunk, de az illetékes ausztriai egyházi főhatósággal létesített szerződészerű megállapodások folytán biztosítva volt részünkre némi befolyás a papi állás betöltése körül és kötelezve volt az ottani lelkész arra, hogy felévenként jelentést tegyen hozzánk, saját felsőbb hatóságai útján, az egyházközség anyagi és szellemi állapotáról. Szász János jelenlegi lelkész aa azonban éveken át elmulasztotta köteles jelentésének megtételét, sőt ismételt felhi vásaink és a bécsi cs. kir. egyházi főtanács utasítása daczára sem számolt el a Magyarország területén, igazgatótanácsunk ajánlatára megnyert belügyminiszteri engedélylyel a főhatóságunk erkölcsi támogatásával foganatosított templomépítési adomány-gyűjtésről. E mulasztások miatt kénytelen volt igazgatótanácsnak javaslatot tenni a főtiszteletű és méltóságos egyetemes Konventhez, a nevezett lelkész részére folyósítva volt évi 200 kor. közalapi segély megszüntetése iránt.

(Folyt. köv.)

gát s a kölcsönös ismeretség megtörténte után leültem s kezdtünk beszélgetni mindenféléről; mert kérem, a hol csak két-három uri ember van a faluban, a pappal és mesterrel együtt: ott nagy szerencsének tartjuk, ha legalább magunkformájú emberrel beszélgethetünk.

Beszélgetésünk közben csakhamar felismerem, hogy e nyájas ismeretlen, az én kedves vendégem mi járatban van. Ez alatt újból kopogtatást hallok. Jött a harangozó uram s kérdi, hogy harangozhat-e a vecsernyére? Igen — mondám.

Mig a harangozás folyt, mi csak tovább beszélgettünk. Aztán templomba indultam. Vendégem is ohaját fejezte ki, hogy szeretne eljönni; én kész örömet hívtam, habár észrevettem, hogy őt nem a lelki szükség, a vallásos buzgóság vezeti az Isten házába, hanem az a jó reménység, hogy így gazdagabb aratása lehet nálam.

Bevezettem a templomba és helyet mutatam neki s az isteni tisztelet letelte után ismét csak hozzám jött e buzgó vendégem. Már egy

órájánál több lehetett, hogy együtt beszélgettünk, de még nem rukkolt ki jövedele céljaival. Én se kérdeztem. Végre rátért és nagy bevezetés után elmondta, hogy sorsüldözött ember, és kér, hogy segítsen. De én látva, hogy ép kéz-lábu erőteljes ember s protestáns elvemnél fogva inkább szeretem az ilyennek munkát, mint kenyeret adni: a lelkére kezdettem beszélni.

Mondám: miért nem keres valami munkát, hiszen látom jó egészsége van, ép kéz-láb s talán még tud írni olvasni is s ha a testi munkát nem bírja, keressen valami könnyebb munkát, mert szégyen az ilyen ifju embernek a házalás. Nézze, mennyi sánta, béna, nyomorék, a kiket segíteni kell, segíteni keresztyéni kötelesség.

Erre ő így felelt: Tiszteletes ur, nézze meg az isten az égi madarakról is gondoskodik, azok pedig sem nem vetnek, sem nem aratnak és mégis élnek.

A mire én eképen felelek: Ez már nagyon furcsa gondolkodás, hogy egy ember, a kit az Isten az ő képére és hasonlatosságára teremtett, a madarakhoz hasonlítsa magát s a kit az Isten a teremtettség koronájává tett és adott neki gondolkodó észet, így lealacsonyítja emberi mivoltát.

A mire már nem igen tudott felelni csak azt mondá: adott eleget az Isten másnak abból juthat nekem is.

E feleletéből újból láttam, hogy egy megfásult szívü haszontalan ember az én vendégem, a ki munkátlansággal, dorbézolással lopja azt a drága időt, a melyet neki a jó Isten adott. De azért feleletére beszédem folytattam mondván:

Nézze meg kérem a kinek van valamije, mennyit kellett érette fáradni. Egész nap verejtékezik a forró nap hevében, mert mindnyájunknak adott a jó Isten egy munkakört, a melyet ha élni akarunk, hiven be kell tölteni mindenikünknek. Egyik szellemi, másik testi munkával dolgozik, mert hisz az irás is azt mondja: *A ki nem dolgozik, ne is egyék!*

Eképpen igyekeztem vendégem egy kissé megjobbitani, mire egyszer csak felugrik helyéről és így szól:

Ha akarom valamivel segíteni, segítsen és ne tartsak neki prédikációt. Látva, hogy minden igyekezetem és beszédem kárba vészett: segítettem is, a mint tehettem. Aztán nagy elégedetlenséggel eltávozott. Utána néztem. Es mit láttam? Hogy az én vendégem egyenesen megy a korcsmába, hogy azzal a néhány fillérrel, a mit adtam, sziverősítót vegyen. Ekkor még jobban elkeseredtem, hogy milyen gyarló az ember.

Lelkiismeretem azonban megnyugtatót, hátha mégis jó munkát végeztem?

Az elvesztegetett időt nem is bánom, mert így is köszönettel tartozom vendégemnek. Egyfelől, mert nem kellett töprengnem a másnapi prédikáció felett, mert e tárgyról beszélve, oly lelki gyönyörrel hallgatták hiveim, hogy úgy gondolom, többet épített, mint egy előre jól betanult beszéd. Másfelől, mert ez az ember még inkább meggyő-

zött a felől, hogy Krisztus ama mondása: »Szedd meg a kenyeret az éhezőknek«: nem az ilyenekre vonatkozik, hanem: a nyomorékokra, az árvákra, a munkaképtelen öregekre.

Lőrincz Áron,
ev. ref. s. lelkész.

Hazai krónika

— 1904 május 26 —

A képviselőház, a delegációsális tárgyalások miatt, az elmúlt hét folyamán csak rövid üléseket tarthatott. Így május 19-én előbb a *Wimpfen* grófok és br. *Trauttenburg* Frigyes főrendi házi tagságáról szóló törvényjavaslatot fogadták el. Az ellenzék tiltakozott az idegen származásu főrendek ellen, de a kormány megszavazta a javaslatot. Hasonlóan elfogadták a beruházásokról szóló törvényjavaslatot is. *Május 20-án Perczel* elnök bejelenti, hogy a király kegyesen elfogadta a képviselőház köszönet nyilvánítását Rákóczy hamvai hazaszállításáért. Azután *Rátkay* László óvást emel a hadügyi költségek emelése ellen és hibáztatja *Guluchovszkyt*, a miért Törökországot megfenyegette. *Tisza* azt feleli, hogy *Rátkay* is majd megfog győződni a hadügyi költségek emelkedésének szükségéről és a közvéleményt is meg lehet nyugtatni e felől. Törökországgal is a jó viszonyt fen akarják tartani, azért kellett a hibáit is elmondani. *Május 21-én* már csak formális ülés volt. A honatyák is elutaztak — szentlelket venni.

A főrendi ház hagyományos rövidséggel tárgyalta le a képviselőház által átküldött javaslatokat. Ott nem igen szokás hosszú beszédeket mondani, az obstrukció meg éppen ismeretlen.

A magyar delegáció hadügyi bizottságában *Tisza* miniszterelnök is felszólalt és részletezte a *Pitreich* által az osztrák delegációban bejelentett 400 millió új hadügyi követelést. Mert a közös hadsereg számára most már éppen kerekszámban 400 millió új költséget kér *Pitreich*. *Tisza* azt mondja, hogy ezen összegből 222 millió kell az új ágyukra; 64 millió hadihajókra és a többi kell különböző dolgokra. De még ez sem elég, mert, ha behozzák a kétéves katonai szolgálatot, akkor új befektetésekre még ötven millió kell. Ime, ilyen könnyen dobáloznak ott fenn a miliókkal, a mi elvégre is a szegény adófizető polgárok zsebéből kerül elő.

Világkrónika.

Japán-orosz háboru. Piros pünköszt nagy hetéig a hadi szerencse szárazon és vizen állandóan a japánoknak kedvezett. Utóbb olyan hírek érkeztek, hogy a szerencse megfordult és a muszkák kezdenek felülkerekedni. Legalább ezt remélik. Ezt abból remélik, hogy *Porth-Arthur* előtt két nagy japán hadi hajó, az oroszok által kitett robbanó aknába ütközött és menten elsülyedt. A legénység közül is, mintegy 900 vízbe fuladt. Az elsülyedt »*Hatsuse*« nevű hadihajó, mely japánországnak legelső és legerősebb csatahajója volt,

125 ezer fontba került (egy font = 24 kor.) Bár ez nagy csapás a japánokra, de a vizen így is sokkal erősebbek az oroszoknál. Porth-Arthurt okvetlen beakarják venni a japánok, mielőtt a balti tengeri muszka hajóraj odaérkeznék.

A másik csapás a szárazföldön érte volna a japánokat. Nevezetesen az oroszok visszaszorították a Jalu folyó mellé. A visszavonulásnál *Kuroki* japán hadvezér nagy veszteséget szenvedett. Erre nézve azonban az a hír jó, hogy a japánok visszavonulása szándékos volt. *Kuroki* hadvezér megváltoztatta a haditervét, mert a kozák lovasok nagyon nyugtalanították. Az oroszok most napnap után küldik a katonákat a harcztérre, s így a háboru kimenetele a legnagyobb bizonytalanság.

Franciaország és a pápa. X. Pius pápa »őszentsége« csak nem akar letenni arról a gondolatról, hogy világi uralmát visszaállítsa, és magát a földi fejedelmek fejének tekintse. Megvárná most is, hogy a melyik államfő Rómába megy, az első sorban nála tisztelegjen. Ő azonban soha se adná vissza a látogatást, mert a pápának nem szabad kimozdulni Rómából. *Loubet* francia köztársasági elnök a múlt napokban viszonzta az olasz király látogatását, de nem ment el a pápához, minthogy nem is volt ott mit keresnie. E miatt a pápa nagyon megharagudott és tiltakozó jegyzéket küldött úgy az elnökhöz, mint az összes európai uralkodókhoz, hogy mikor Rómába mennek előbb látogassák meg a pápai udvart, mint az olasz királyt. Franciaország arra azzal felelt, hogy követét a pápai udvartól vissza hívta és minden érintkezést megszakított Romával. Ez másképpen azt jelenti, hogy Franciaország nem tekinti a pápát vele egyenrangu hatalomnak, hanem csak a kath. egyház fejének. Hogy a többi ország kormánya mit csinál a pápai átiratra, azt még nem tudjuk. Pápa »őszentsége«, ha Jézus Krisztus földi helytartójának tartja magát: akkor nagyon csudálkozunk, miért vágyik földi királyságra, mikor Jézus visszautasította magától a királyságot, sőt határozottan azt mondotta: »Az én országom nem e világból való.«

Péter szerb király közelebbről meg fogja magát koronáztatni. A koronázási ünnepélyen jelen lesz a bolgár- és montenegrói fejedelem is. A *spanyol királyt* meghívta a német császár, hogy legyen részt az idei nagy hadgyakorlaton. Ez a meghívást el is fogadta és megígérte, hogy elmegy.

Tavaszzal.

Arczomat legyinti
Szelid lágy fuvalom,
Egy csodás érzelem
Biztat s visz utamon;
Szivem meg meg dobban,
Valami úgy hat rá,
Mint ha el bájolná!

Légy áldva napsugár,
És kedves kikelet;
Hogy felváltottad a
Zivataros telet,

S ki tártad a szép
Természet kapuját
Reményteljes utját!

Életet öntöttél,
A bús némaságban,
Dalversenyt rendeztél
A berek aljában,
Mit hallgat a lélek,
Elejétől végig
Melylyel száll az égig!

Nyüzsg az élet újra
Erdő, mezőn, réten,
Látni a reménység
Örök zöldjét szépen;
Vigság ül az arczon
Szent vágy a kebelben
Bizalom Istenben!

Vándor útam akár
Milyen tövises itt,
Veled nem találom
Itt annak oh szent hit;
Mert te vezérem vagy,
Mindenkor, örökké
Örökkön, örökké!

(Alsó-Sófalva, 1904)

Biró Dénes

Egyház és iskola.

Népoktatási törvény. *Berzeviczy* Albert dr. vallás- és közoktatási miniszter egy igen nevezetes törvényjavaslatot készített a népoktatásról. Eddig is volt törvényünk erről a fontos ügyről, de nem volt olyan törvény, mely a nemzetiségi iskolákban *érvényt szerzett volna a magyarnyelv-tanításnak*. Jelen törvényjavaslatnak az a célja, hogy minden gyermek, tanuljon bármiféle iskolában, a magyar beszédet annyira elsajátítsa, hogy az ő életviszonyainak megfelelően gongolatát magyarul tisztán és szabatosan kitudja fejezni, továbbá tudjon magyarul folyékonyan olvasni, helyesen írni és számolni. Ezt a nagy munkát a miniszter a tanítókkal akarja megkezdeni, már t. i. azokkal, a kik még ma sem tudnak magyarul. Elsőbben tehát a tanítóknak kell tudni magyarul, hogy aztán taníthassanak is. A nemzetiségi tanítóképzőkben ezután egy állami bizottság előtt kel vizsgát tenni és a melyik tanító-jelölt nem bírja a magyarnyelvet, annak nem adnak oklevelet. Zugnak is ezért a nemzetiségek, de azért a javaslatból törvény fog lenni. Így kívánja a magyar állam érdeke. Ugyan ebben a törvényjavaslatban arról is gondoskodik a miniszter, hogy a felekezeti tanítók fizetése az állami tanítók fizetésével egyforma legyen. Tervszerint az alapfizetés kezdődik 1100 koronán és felmegy 1300 kor.-ra. Korpótlék hat ízben lesz 50—50 koronával. Mi reformátusak, s azt hisszük minden igaz magyar ember csak örvend ennek az üdvös törvényjavaslatnak; csak aztán intézkedései ne maradjanak a papirosan, mert eredménye más különben nem lesz.

Mai képünkhöz.

A nyájas olvasó mai képünkön egy ős, rengeteg nagy erdőt, és azelőtt két kezdetleges járművet lát. A szekerek körül emberek vannak. Nem is gondolná az olvasó, hogy ezek *bibliaárusítók*. Pedig azok. Ausztráliai sziget csoporthoz tartozó malai szigeten vannak. E szigeten vadnépek között, őserdőkben barangolva, terjesztik a szentírást. Életük minden perczen veszélynek van kitéve, de azért bátran küzdenek az Istenországáért.

Vegyes hírek.

Budavár bevételének évfordulóján, május hó 21-én, a 48-as honvédek gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy a királynak hálás köszönetüket fejezik ki *Rákóczy* hamvainak hazaszállítása engedélyezéseért. Ezt megelőzőleg, a krisztina városi temetőben levő hovnéd-emlék elé gyülekeztek és szép ünnepély keretében rották le a kegyelet adóját, 55 évvel ezelőtt hősi halált halt bajtársaink iránt. Ezen alkalomra írta és szavalta el *Ilyés* Bálint képviselő ref. pap a lapunkban olvasható gyönyörű költeményét.

Izgatásért elítélt pánszláv képviselő. A pozsonyi kir. ítélőtábla *Weszelowszky* Ferencz országgyűlési képviselőt a magyar nemzet ellen izgatásban vétkesnek mondta ki és ezért egy évi államfogházra, 1000 korona pénzbüntetésre, valamint 1500 korona perköltség megtérítésére ítélte.

Bocskay-szobor Hajdu-Böszörményben. Hajduböszörmény régi vágya, hogy fölszabadítója, Bocskay István emlékét szoborral örökítse meg. 1906-ban lesz 300 éve, hogy Bocskay fölszabadította a hajduságot s erre az évre már állani fog Böszörményben a Bocskay-szobor. A szobor megalkotásával Holló Barnabást, a jeles szobrászt bízták meg, a ki már hozzá is látott a szobor megalkotásához. A nagyszabású szobormű főalakjához Holló a budapesti Bocskay-szobor főalakját használja föl, melyet szintén ő alkotott, csak hogy sokkalta nagyobb arányú lesz a hajduböszörményi szobor. Kibővül az emlékmű egy mellékalakkal is, a mely egy hajdut ábrázol, a mint földig hajtja Bocskay előtt a zászlót. A szobor költségeit 50,000 koronában állapította meg a bizottság. Eddig 16,000 korona gyűlt össze a szoborra.

Petőfi és Tompa-emlék Kassán. A kassai »Fekete-sas« épületre, mely régebben börtön, később szálló volt, az ottani premontrai főgimnázium ifjusága Petőfi és Tompa emlékére közös márványtáblát helyezett. Az emléktábla felirata a következő: Ebbe a házba szállott 1845. április 3-ikán egy éjszakára Petőfi. — Itt szenvedett a hazáért fogságot 1852-ben és 1853-ban Tompa Mihály. Megjelölte a kassai premontrai főgimnázium 1903—904. évi ifjusága. A leleplezési ünnepélyen az ünnepi beszédet dr. *Horváth* Balázs igazgató tartotta. Különösen növelte az ünnepi hangulatot, hogy kivezényelték a 34. cs. és kir. gyalogezred zenekarát, amely a Rákóczi-indulót, a Himnuszt és a

Szózatot játszotta. Igazán szép dolog volt ez a premontraiaktól, a kik két »eretnek« nagy költő emlékének áldoztak a hazafiság és felekezeti türelem oltárán!

Viharok. A hetekig tartó szárazság után a múlt héten megváltozott az idő. Számos helyen az országban bőven esett a gazdák által régen várt eső, melyre nagy szüksége volt a vetésnek, viszont, más tájon oly zivatar dühöngött, hogy haszon helyett csak pusztítást hozott. Így jégverés volt: Vasdobrán, Ó-kanizsán, Nagybecskerekben, Szegszárdon, Zimonyban, Rádfalván, Tapolczán, Pécsen, hol a kár egy milliót meghaladja. Az ideai termés kilátás nagyban csökkent a sok szárazság miatt. Ez érezhető is volt. mert a buza ára már is emelkedett. Ha ezután kedvező időjárás lesz: még sokat fejlődnek a vetések.

Bikaviadalok Budapesten. Junius elején rendkívüli látványosságban lesz része Budapest közönségének és a minden bizonnyal az odaérkező külföldieknek. Az idegenforgalmi vállalat ugyanis bikaviadalokat rendez Budapesten, amelynek ötletéből a szomszédos országokban, valamint a meszszebb külföldön is nagyszabású mozgalmat fog kifejteni. A vállalat megbízottja ezidőszertől Spanyolországban időzik, hogy e páratlan látványosság részére a legjobb társulatot és leghirnevesebb viadorokat megszerezze. Budapest székesfőváros már az engedélyt egy évre meg is adta, a mit a belügyminiszter is megerősített, azon kikötéssel, hogy a bikát nem szabad megölni. De már arról nem szól a határozat: hátha a bika öli meg a viadort?

Meddig él el az állat. Természettudósok régóta tanulmányozzák, meddig élnek el a különböző fajtájú állatok. Ennek a kitalasztalása nagyon nehéz, mert vajmi kevés állatnak jut az a szerencse, hogy természetes halállal muljék ki. A vadállatok ölik egymást, a szelideket öli az ember. Egy csomó állatnak azonban mégis sikerült már megállapítani az élete átlagos idejét. A ló meg a szamár életének legvégső határa a harminczöt esztendő. Ezt a kort azonban vajmi kevés éri el és ha meglesz a lóvágóhid — még sokkal kevesebb. Az ökör legfőlegb harmincz esztendeig él, akkor már olyan öreg, hogy végelgyengülésben hal meg. A juhnak, macskának, sertésnek az élete ideje már csak félakora; legfőlegb tizenöt esztendő. Ezt a kort azonban talán csak a macska éri meg, ha ugyan őt is le nem ölik — báránynak. A kutya élél huszönöt évig, a tengeri nyul 8—10 esztendeig, a liba élélhetne, ha hagynák, harmincz évig, a kacsza meg a kakas tizenkettőig, a holló száz esztendőt is megér, a papagály meg az elefánt százötvenet, kétszázat. A leghosszabb életű állat az eddig szerzett adatok szerint a teknősbéka; hogy ez meddig él el, azt nem állapították meg, de egy londoni állatkertben van egy teknősbéka, amelyről bizonyos, hogy 1750-ben már megvolt, sőt már akkor is koros legény volt és még ma is olyan erőben van, hogy élélhet akár még egy pár száz esztendeig is, ha — meg nem unja.